

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Український державний університет
науки і технологій**

Кафедра «Економіка та менеджмент»

**АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ
ТУРИСТИЧНИХ ТЕРИТОРІЙ**

Навчально-методичні рекомендації і завдання
до практичних занять

ДНІПРО
2024

УДК 338.48(076.5)

А 64

Упорядник:
Г. М. Гребенюк

Електронний аналог
друкованого видання

Схвалено Групою забезпечення якості освітньої програми
242 «Туризм»
Протокол № 1 від 29.08.2022

А 64   Аналіз та оцінка потенціалу туристичних територій : навчально-методичні рекомендації і завдання до практичних занять / упоряд. Г. М. Гребенюк ; Укр. держ. ун-т науки і технологій. – Дніпро : УДУНТ, 2024. – 20 с.

Навчально-методичні рекомендації призначені для використання студентами другого (магістерського) рівня освіти денної та безвідривної форм навчання спеціальності 242 «Туризм» під час підготовки до практичних занять з дисципліни «Аналіз та оцінка потенціалу туристичних територій».

Навчально-методичні рекомендації передбачають підготовку до 8 практичних занять і містять питання для перевірки знань по кожній темі, а також практичні та розрахункові завдання для перевірки їх засвоєння.

Іл. 0. Табл. 6. Бібліогр.: 16 назв.

© Гребенюк Г. М., упорядкування, 2024

© Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2024

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Практичне заняття 1. Визначення меж рекреаційних регіонів.....	6
3. Практичне заняття 2. Визначення, розрахунок та оцінка кліматичних умов територій.....	7
4. Практичне заняття 3. Розрахунок, дослідження та оцінка водного потенціалу територій.....	8
5. Практичне заняття 4. Оцінка рельєфу, природних умов та біотичних ресурсів територій.....	11
6. Практичне заняття 5. Визначення та оцінка цінності рослинних та тваринних ресурсів територій.....	12
7. Практичне заняття 6. Оцінка та складання картосхем історико-культурного потенціалу.....	13
8. Практичне заняття 7. Комплексна оцінка туристської інфраструктури регіону.....	15
9. Практичне заняття 8. Комплексна оцінка рекреаційного потенціалу територій за різними методиками.....	16
10. Список рекомендованих джерел.....	18

ВСТУП

Туристські ресурси визначають специфіку розвитку туризму в регіоні, формування пріоритетних напрямів інвестиційної політики. Крім того, на основі наявності і різноманітності туристських ресурсів плануються і відкриваються нові туристські маршрути.

Майбутні фахівці у сфері туризму повинні мати уявлення про зміст, структуру і роль туристських ресурсів в розвитку регіонального туризму, володіти основними методами оцінки природних і культурно-історичних ресурсів.

Метою дисципліни «Аналіз та оцінка потенціалу туристичних територій» є формування знань та вмінь щодо вивчення туристсько-рекреаційних ресурсів, аналізу та оцінки потенціалу туристських територій. Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння навчального матеріалу студентами, формування практичних навичок роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем індустрії туризму і гостинності для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: загальні відомості про туристсько-рекреаційні ресурси; компоненти природно-рекреаційного та історико-культурного потенціалу; методика оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу різних компонентів територій; можливості використання об'єктів природного культурно-історичного потенціалу регіону для організації різних видів відпочинку й туризму; та вміти: виконувати аналіз та оцінку об'єктів природних та історико-культурних ресурсів України; користуватися авторськими та комплексними методиками для аналізу та оцінки потенціалу туристських територій; проводити комплексну оцінку туристсько-рекреаційного потенціалу й визначати перспективи їхнього використання для організації різних видів відпочинку й туризму.

Вивчення дисципліни «Аналіз та оцінка потенціалу туристичних територій» передбачає засвоєння навчального матеріалу на лекціях та практичних заняттях, а також у вільний від аудиторних занять час у формі самостійної навчальної роботи, призначеної формувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем в сфері формування та використання туристського потенціалу для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти компетентностей, які зазначені в освітньо-професійній програмі, а саме:

- здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності;

- здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації;
- здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації;
- здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією;
- здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації;
- здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку;
- здатність до науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти.

Очікувані програмні результати навчання:

- проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості;
- здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку;
- аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку;
- приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування;
- аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

Методичні вказівки мають активувати роботу студентів на практичних заняттях з дисципліни «Аналіз та оцінка потенціалу туристичних територій». Вони містять як теоретичні визначення, так і багато практичних порад. У процесі вивчення теорії та вирішення практичних завдань передбачається індивідуальний підхід.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕГІОНІВ

Мета заняття: ознайомитися з теоретичними положеннями рекреаційного районування, сформулювати уяву про визначення меж певних рекреаційних регіонів, уміти наносити на контурну карту складові рекреаційних регіонів.

Питання для перевірки знань:

1. На основі яких методів здійснюють оцінку й аналіз рекреаційних ресурсів?
2. Який метод застосовують для обробки зібраного матеріалу?
3. Дайте визначення методів: таксономія та районування.
4. Який метод емпіричних досліджень найчастіше використовується?
5. Який метод застосовується для дослідження складних об'єктів, що розвиваються?
6. Яке застосування знаходять кількісні методи?
7. Які методи застосовують для виявлення й кількісної оцінки статистичних залежностей?
8. Дайте визначення методів системного аналізу.
9. Дати визначення поняття «рекреаційне районування».
10. Назвати основні таксономічні одиниці.
11. Які умови визначення меж рекреаційних регіонів?
12. Які регіональні рекреаційні системи України виділяє І. Д. Родічкін?
13. Який зміст комплексного рекреаційного районування, що наводить О. І. Шаблій?
14. Які встановлені радіуси доступності структурних елементів під час визначення меж рекреаційного регіону?

Завдання 1:

Використовуючи теоретичний матеріал та фізичні карти, нанести на контурну карту туристсько-рекреаційні регіони згідно з районуванням за М. П. Крачило, І. Д. Родічкіним, О. І. Шаблієм.

Завдання 2:

Визначити межі певного рекреаційного регіону та охарактеризувати умови визначення цих меж.

Завдання 3:

Визначити та нанести на контурну карту складові певного рекреаційного регіону (рекреаційні райони), розрахувати радіуси доступності структурних елементів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

ВИЗНАЧЕННЯ, РОЗРАХУНОК ТА ОЦІНКА КЛІМАТИЧНИХ УМОВ ТЕРИТОРІЙ

Мета заняття: знати особливості впливу клімату на організм людини, вміти визначати оптимальні погодні умови для занять літніми та зимовими видами рекреаційної діяльності в певних областях України.

Питання для перевірки знань:

1. Які особливості впливу клімату на організм людини?
2. Що таке біоклімат? Які його основні компоненти?
3. Які найважливіші метеорологічні елементи та їхній вплив на організм людини?
4. Дайте визначення понять «клімат», «погода», «біоклімат».
5. Які основні кліматоутворювальні фактори?
6. Що таке комфортний стан організму людини або фізіологічний оптимум?
7. Чим визначаються оптимальні погодні умови?
8. Який тип оцінки використовують для оцінки кліматичних рекреаційних ресурсів?
9. Що таке «зона комфорту»? Які її межі?
10. Чим визначається інсоляційний режим?
11. Що таке атмосферний тиск?
12. Чим визначається механізм впливу зміни температури і тиску повітря на організм людини?
13. Які критерії оцінки параметрів атмосферної циркуляції для біоклімату?
14. Як оцінюється швидкість вітру?
15. Дайте визначення вологості повітря. Що таке максимальна вологість?
16. Дайте визначення абсолютної та відносної вологості повітря.
17. Які медико-кліматичні критерії оцінки вологості?
18. Що таке атмосферні опади? Чим вони вимірюються?
19. Чим характеризується термічний режим?
20. Як визначається період, сприятливий для зимової рекреації?
21. Як визначається період, сприятливий для літньої рекреації?
22. Як визначається тривалість купального сезону?
23. Які медико-кліматичні критерії оцінки температури повітря?
24. Що таке система умовних (ефективних) температур?
25. Дайте визначення «контрастна мінливість погоди».
26. Які режими погод виділяються залежно від значення контрастної мінливості погоди?
27. Дайте загальну оцінку біоклімату.

Завдання 1:

Визначити оптимальні (комфортні) погодні умови для занять літніми та зимовими видами рекреаційної діяльності в певній області України.

Завдання 2:

Визначити інсоляційний (світловий) режим певної адміністративної області України.

Завдання 3:

Оцінити термічний режим для занять рекреаційною діяльністю певної адміністративної області України.

Завдання 4:

Оцінити режим вологості для занять рекреаційною діяльністю певної адміністративної області України.

Завдання 5:

Оцінити режим опадів для занять рекреаційною діяльністю певної адміністративної області України.

Завдання 6:

Розрахувати значення контрастної мінливості погоди та виділити режим погоди в певній адміністративній області України.

Завдання 7:

Оцінити придатності клімату для розвитку оздоровчого туризму на локалізованому рівні для певної адміністративної області України.

Завдання 8:

Використовуючи статистичні дані, матеріали періодичних видань та Інтернету, зберіть дані про водні ресурси певної адміністративної області України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

РОЗРАХУНОК, ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОЦІНКА ВОДНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЙ

Мета заняття: знати всі фактори, які визначають рекреаційну цінність акваторій у цілому або окремих ділянках, вміти оцінювати параметри акваторій певних адміністративних областей України.

Питання для перевірки знань:

1. Які водні ресурси туризму і які їхні характеристики?
2. Які фактори визначають рекреаційну цінність акваторій у цілому або окремих ділянках?
3. Які параметри рекомендуються для оптимальних умов відпочинку?
4. Які межі транспортної доступності акваторій?
5. Від яких несприятливих антропогенних факторів залежить якість водного природного середовища й масштаби рекреаційного використання водних об'єктів?

6. Яким чином здійснюється оцінка водойм для пляжно-купального відпочинку?
7. Які критерії оцінки водних об'єктів для пляжно- купального відпочинку?
8. Які найбільш сприятливі умови оцінки водойм для купання?
9. Які особливості оцінки водних ресурсів для розвитку спортивного туризму?

Завдання 1:

Оцінити параметри найбільших акваторій певної адміністративної області України. Визначити можливості використання акваторій для різних видів рекреаційної діяльності.

Завдання 2:

Оцінити акваторії певної адміністративної області України для використання у стаціонарній рекреації.

Завдання 3:

Оцінити найбільші водні об'єкти певної адміністративної області України для пляжно- купального відпочинку.

Завдання 4:

Використовуючи наведений нижче метод кількісної оцінки пляжно-купальних ресурсів, розрахувати економічний ефект використання цього виду ресурсу в м. Одеса, площа пляжу – 70 м².

Завдання 5:

Розрахувати екологічне й психофізіологічне навантаження на найбільші акваторії певної адміністративної області України.

Завдання 6:

Дослідити гідрографічну мережу певної адміністративної області України за розрахунками, наведеними в додатку до теми 3.

Завдання 7:

Нанести на контурну карту бальнеологічні курорти певних адміністративних областей України.

Завдання 8:

Використовуючи статистичні дані, матеріали періодичних видань та Інтернету, зберіть дані про рельєф певної адміністративної області України.

ДОДАТОК ДО ТЕМИ 3
РОЗРАХУНОК ПЛОЩ АКТУАЛЬНИХ СМУГ РІЧОК,
ОЗЕР, ВОДОСХОВИЩ, КАНАЛІВ, УЗБЕРЕЖЖЯ МОРІВ

Таблиця 1

Розрахунки площ актуальних смуг річок
 області

Назва річки	Довжина, км		Площа акваторії, км ²	Площа актуальної смуги, км ²			Загальна площа, км ²
	загальна	в межах області		лівобережжя	правобережжя	разом	
1	2	3	4	5	6	7	8
Великі	понад 500		Гр.3 * 0,5	Гр.3 * 0,5	Гр.3 * 0,5	Гр.5 + Гр.6	Гр.4 + Гр.7
Середні	100-500		Гр.3 * 0,1	Гр.3 * 0,3	Гр.3 * 0,3	Гр.5 + Гр.6	Гр.4 + Гр.7
Малі	до 100		Гр.3 * 0,05	Гр.3 * 0,1	Гр.3 * 0,1	Гр.5 + Гр.6	Гр.4 + Гр.7
Разом							Σ Гр.8

Примітки до таблиці 1:

1. Якщо межа між областями проходить по річці, то в графі 4 довжина на цьому проміжку множилась на 0,25; 0,05; 0,025 (відповідно – великі, середні, малі річки).
2. Якщо межа між областями проходить по річці, то площа актуальної смуги вираховувалась тільки за берегом у межах області, тобто тільки лівобережжя або правобережжя.

Таблиця 2

Розрахунки площ актуальних смуг озер
 області

Назва	Площа акваторії, км ²	Довжина берегової лінії, км	Площа актуальної смуги, км ²	Загальна площа, км ²
1	2	3	4	5
Озера			Гр.3 * 0,3	Гр.2 + Гр.4
Загалом озер				Σ Гр.5

Таблиця 3

Розрахунки площ актуальних смуг водосховищ
 області

Назва	Площа акваторії, км ²	Довжина берегової лінії, км	Площа актуальної смуги, км ²	Загальна площа, км ²
1	2	3	4	5
Водосховищ			Гр.3 * 0,4	Гр.2 + Гр.4

Загалом водосховищ				Σ Гр.5
--------------------	--	--	--	--------

Таблиця 4

Розрахунки площ актуальних смуг каналів
області

Назва каналу	Довжина в межах області, км	Площа акваторії, км ²	Площа актуальної смуги, км ²			Загальна площа, км ²
			лівобереж- жя	правобереж- жя	разом	
1	2	3	4	5	6	7
Магістральні		Гр.2 * 0,05	Гр.2 * 0,1	Гр.2 * 0,1	Гр.4 + Гр.5	Гр.3 + Гр.6
Загалом каналів						Σ Гр.7

Примітки до таблиці 4:

1. Якщо межа між областями проходить по каналу, то в графі 3 довжина на цьому проміжку множилась на 0,025.
2. Якщо межа між областями проходить по каналу, то площа актуальної смуги вираховується тільки берегу в межах області, тобто тільки лівобережжя або правобережжя.

Таблиця 5

Розрахунки площ актуальних смуг узбережжя морів в межах
області

Назва	Площа акваторії, км ²	Довжина берегової лінії, км	Площа актуальної смуги, км ²	Загальна площа, км ²
1	2	3	4	5
Чорне		Гр.2 * 1,0	Гр.2 * 0,1	Гр.3 + Гр.4
Азовське		Гр.2 * 0,5	Гр.2 * 0,1	Гр.3 + Гр.4
Загалом узбережжя		Σ Гр.3	Σ Гр.4	Σ Гр.5

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

ОЦІНКА РЕЛЬЄФУ, ПРИРОДНИХ УМОВ ТА БІОТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІЙ

Мета заняття: мати уяву у чому виражається привабливість рельєфу для цілей туризму та відпочинку, вміти оцінювати туристсько-рекреаційний потенціал рельєфу, природні умови територій певних адміністративних областей України.

Питання для перевірки знань:

1. У чому виражається привабливість рельєфу для цілей туризму та відпочинку?
2. У яких випадках рельєф можна розглядати як туристський ресурс?
3. Який вплив робить рельєф на формування і функціонування різних типів територіальних систем рекреації та туризму?
4. Що таке теренкур?
5. Як проводиться оцінка рельєфу для лікувально-оздоровчих занять?
6. Для яких видів спортивного туризму рельєф є визначальним?
7. Як проводиться оцінка рельєфу для організації гірськолижного та спортивного туризму?

Завдання 1:

Оцінити туристсько-рекреаційний потенціал рельєфу території певної адміністративної області України для лікувально-оздоровчого туризму.

Завдання 2:

Оцінити природні умови Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Тернопільської областей для розвитку гірськолижного туризму.

Завдання 3:

Нанести на контурну карту гірськолижні курорти України.

Завдання 4:

Використовуючи статистичні дані, матеріали періодичних видань та Інтернету, зберіть дані про біотичні ресурси (рослинні та тваринні) певної адміністративної області України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНКА ЦІННОСТІ РОСЛИННИХ ТА ТВАРИННИХ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІЙ

Мета заняття: знати що таке біотичні ресурси, здійснювати оцінку рослинного покриву певних туристсько-рекреаційних територій.

Питання для перевірки знань:

1. Що таке біотичні ресурси? Що до них можна віднести?
2. Якими показниками визначається рекреаційна цінність біотичних ресурсів?
3. Значення рослинного покриву як рекреаційного ресурсу?
4. Яка рекреаційна функція лісу?
5. Яким чином залучають лісові ресурси у процес туристської діяльності?
6. Із чого складається лісовий фонд України?
7. Які дані містять карти і журнали таксаційних характеристик?
8. Яких норм рекреаційного навантаження на різні природні комплекси необхідно дотримуватися для збереження природних ландшафтів?

9. Як здійснюється оцінка природних комплексів ягідних угідь і угідь із лікарськими рослинами?
10. Яким чином оцінюють лісові ресурси для організації рекреаційної діяльності?

Завдання 1:

Здійсніть оцінку рослинного покриву певної туристсько-рекреаційної території.

Завдання 2:

Оцініть потенціал лісових рекреаційних ресурсів певної адміністративної області України.

Завдання 3:

Використовуючи статистичні дані, матеріали періодичних видань та Інтернету, зберіть дані про об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), морське узбережжя, лісові ділянки, водосховища та річки певної адміністративної області України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

ОЦІНКА ТА СКЛАДАННЯ КАРТОСХЕМ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Мета заняття: знати роль історико-культурного потенціалу в туризмі, за якими критеріями можна класифікувати сукупність існуючих методик оцінювання історико-культурного потенціалу, вміти складати картосхему історико-культурного потенціалу областей України та оцінювати пам'ятки архітектури та містобудування.

Питання для перевірки знань:

1. Яка роль історико-культурного потенціалу в туризмі?
2. Що входить в історико-культурний потенціал?
3. Які існують методи і принципи оцінки культурних комплексів для рекреаційних цілей?
4. Які основні принципи освоєння культурних комплексів у туризмі?
5. Яка роль малих історичних міст у туризмі?
6. У якому вигляді може бути представлено в туризмі етнографічна спадщина?
7. Якими факторами обумовлюється надійність культурних комплексів?
8. Чим визначається ємність культурного комплексу? Від яких факторів вона залежить?
9. Які види унікальних історичних територій містить будь-який регіон?
10. Які принципи мають бути покладені в основу сучасного освоєння унікальних історичних територій?
11. Які споруди включає монастирський природно-історичний парк?

12. За якими критеріями можна класифікувати сукупність існуючих методик оцінювання історико-культурного потенціалу?
13. В чому полягають узагальнені недоліки досліджених методичних підходів?
14. Які основні методологічні принципи та вимоги до методики оцінки історико-культурного потенціалу?
15. Які об'єкти світової спадщини розташовані на території України?
16. Чи рівномірним є розміщення по території України історико-культурних ресурсів і якими факторами це обумовлено?
17. Які регіони України є найбільш своєрідними в етнографічному відношенні?

Завдання 1:

Скласти картосхему історико-культурного потенціалу однієї з областей України.

Завдання 2:

Оцінити запропоновану пам'ятку архітектури та містобудування. Заповнити бланк:

Таблиця 6

Бланк оцінки пам'яток архітектури та містобудування

Назва пам'ятки		
Область, автономія, докладна адреса		
Автор	архітектор	
	скульптор	
	інженер	
Тип споруди	громадська архітектура	
	промислова архітектура	
	військова архітектура	
	культова архітектура	
	парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	
	архітектурні монументи та скульптурні пам'ятники	
Територія (площа), екологічність, атрактивність		
Архітектурний стиль		
Матеріал	каміння	
	дерево	
	метал	
Час	створення	
	реконструкції	
	реставрації	
Кому належав		
Історичні події, пов'язані з цим об'єктом		
Ступінь автентичності*		
Унікальність	одиничність	
Ціннісний ранг	світовий	

	європейський	
	національний	
	регіональний	
Том, сторінка за основним джерелом		
Загальна кількість пам'яток архітектури та містобудування		
Примітки (додаткова інформація)		

* Автентичність (збереження) – відповідність оригіналу; ступінь автентичності – ступінь відповідності архітектурно- історичної пам'ятки первісному варіанту споруди.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТУРИСТСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ

Мета заняття: знати що належить до соціально-економічних, інформаційних, фінансових та матеріальних ресурсів туризму, вміти проводити комплексну оцінку туристської інфраструктури регіонів.

Питання для перевірки знань:

1. Що належить до соціально-економічних ресурсів туризму?
2. Як класифікують соціально-економічні ресурси туризму?
3. Яке значення інформаційних ресурсів для розвитку туризму?
4. Охарактеризуйте фінансові та матеріальні ресурси туризму.
5. Що утворює матеріально-технічну базу туризму?
6. Як оцінюється матеріально-технічна база туризму?
7. Що розуміють під туристською інфраструктурою?
8. Який вплив на розвиток туризму надає туристська інфраструктура?
9. Виділіть галузі та блоки функціонування туристської інфраструктури.
10. Як проводять оцінку туристської інфраструктури?
11. Які загальні особливості транспортної інфраструктури?
12. Що входить до складу інфраструктури авіаційного транспорту?
13. У чому полягає специфіка інфраструктури водних видів транспорту?
14. Які особливості та структура інфраструктури розміщення туристів?
15. Які об'єкти утворюють інфраструктуру харчування туристів?
16. Як визначають поняття «туристський об'єкт», «туристський комплекс», «туристська установа»?
17. Як класифікують туристські об'єкти та комплекси?
18. Які типи лікувально-оздоровчих установ ви знаєте? Коротко охарактеризуйте кожен із них.
19. Які типи закладів відпочинку ви знаєте?
20. Які туристські установи ви знаєте?

Завдання 1:

Проведіть комплексну оцінку туристської інфраструктури свого регіону за такими її блоками:

- а) транспортна інфраструктура;
- б) інфраструктура розміщення туристів;
- в) інфраструктура харчування туристів;
- г) інфраструктура дозвілля і розваг;
- д) спеціалізована інфраструктура.

Завдання 2:

Користуючись статистичними даними та матеріалами періодичного друку, а також власними спостереженнями, визначте реальні потреби вашого населеного міста в: туристських фірмах (туроператорах і турагентах), кваліфікованих кадрах для сфери туризму, установах культури, дозвілля та розваг, спортивних установах. Зіставте отримані дані з реальною ситуацією. Зробіть відповідні висновки.

Завдання 3:

Оцініть інформаційні ресурси туризму вашого регіону. Для проведення оцінки вам необхідно відповісти на такі запитання:

- ✓ Які довідники, путівники, туристська література по вашому регіону є у вільному продажу?
- ✓ Наскільки повно в цих виданнях представлено інформацію про регіон вашого проживання?
- ✓ Чи має ваш регіон власну сторінку або сайт в Інтернеті? Проведіть оцінку інформаційного змісту цього сайту.
- ✓ Інформація якого роду циркулює в центральній і місцевій пресі?

Завдання 4:

Перелічіть і охарактеризуйте видання національного рівня, присвячені туристським ресурсам регіону з позиції інформаційної насиченості. Проведіть аналіз 2–3 туристських видань, присвячених вашому регіону з точки зору повноти інформації про його туристський потенціал.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЙ ЗА РІЗНИМИ МЕТОДИКАМИ

Мета заняття: знати етапи загальної методики оцінки рекреаційних ресурсів, вміти проводити комплексну оцінку рекреаційного потенціалу певної адміністративної області України за різними методиками.

Питання для перевірки знань:

1. Які етапи має включати загальна методика оцінки рекреаційних ресурсів?
2. Яким чином рекомендує В. І. Мацола визначати ефективність використання рекреаційних ресурсів з оздоровчою метою за умови разового відвідування рекреаційного об'єкта?

3. Яка цінність методики оцінки туристичного потенціалу територій А. В. Дроздова?
4. Виділення яких компонентів туристського потенціалу передбачає методика, запропонована А. В. Дроздовим?
5. За яким планом пропонує оцінювати туристський потенціал території Є. Ю. Колбовський?
6. Яка сутність методики оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території Ю. О. Худеньких?
7. Які методики оцінки туристського потенціалу ви знаєте?

Завдання 1:

Проведіть комплексну оцінку рекреаційного потенціалу певної адміністративної області України за методикою, запропонованою В. І. Мацолою.

Завдання 2:

Проведіть оцінку певної адміністративної області України за методикою оцінки якості туристської території або за методикою оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу, запропонованою Є. Ю. Колобовським.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Білецька Г. А. Рекреаційне природокористування : навч. посіб. (рек. МОН України). Львів : Вид-во Новий світ-2000, 2019. 149 с.
2. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навч. посіб. Київ : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.
3. Герасименко В. Г., Бедрадіна Г. К., Галасюк С. С. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
4. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В. Концепція рекреаційного середовища регіону та її понятійно-термінологічне структурування. *Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки*. 2020. Т. 25, вип. 1 (36). С. 157–173.
5. Корнієнко О. М., Зайцева В. М. Аналіз та оцінка потенціалу туристських територій : навч. посіб. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 288 с.
6. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства : навч. посіб. / Н. О. Алешугіна та ін. Чернігів : Видавництво ЧНТУ, 2018. 492 с.
7. Мальська М. П., Паньків Н. М. Туристично-ресурсний потенціал території : підручник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 534 с.
8. Ковешніков В. С., Ковешнікова О. В. Основи проектування туристично-рекреаційних комплексів : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 288 с.

Додаткові:

9. Кущенко О. І. Статистика туризму : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. 79 с.
10. Влащенко Н. М. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі : навч. посіб. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 373 с.
11. Александрова С. А., Богдан Н. М., Нохріна Л. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія / за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
12. Феномен туризму: розмаїття сенсів : монографія / за ред. О. О. Красноруцького, Н. І. Моїсєвої. Харків : Стильна типографія, 2019. 252 с.

Інформаційні ресурси:

13. Державне агентство розвитку туризму України.
URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 25.07.2022).
14. Наукова бібліотека УДУНТ. URL: <https://library.diit.edu.ua/uk/catalog> (дата

- звернення: 07.06.2022).
15. Депозитарій Наукової бібліотеки УДУНТ.
URL: <https://library.ust.edu.ua/uk/catalog?category=books-and-other> (дата звернення: 07.06.2022).
  16. Гребенюк Г. М. Дистанційний курс. Аналіз та оцінка потенціалу туристичних територій. *Український державний університет науки і технологій*. URL: <https://lider.ust.edu.ua/course/view.php?id=2217> (дата звернення: 10.04.2022).

Навчально-методичне видання

Гребенюк Галина Михайлівна

**АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ
ТУРИСТИЧНИХ ТЕРИТОРІЙ**

Навчально-методичні рекомендації і завдання
до практичних занять

В авторській редакції

Експертний висновок склали канд. екон. наук, доц. О. М. Корнієнко
(НУ «Запорізька політехніка»),
канд. екон. наук, доц. Л. О. Добрик (УДУНТ)

Зареєстровано НМВ УДУНТ (№ 638 від 28.06.2023)

Формат 60x84 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 0,71.
Зам. № 65

Видавець: Український державний університет науки і технологій
вул. Лазаряна, 2, ауд. 2216, м. Дніпро, 49010.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7709 від 14.12.2022

Адреса видавця та дільниці оперативної поліграфії:
вул. Лазаряна, 2, Дніпро, 49010